

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**REGULAMIN UDZIELANIA POŻYCZEK
PRZEZ TOWARZYSTWO INWESTYCJI SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH SA**

DLA PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ

**W RAMACH PROJEKTU POZAKONKURSOWEGO PN.
WDROŻENIE INSTRUMENTU POŻYCZKOWEGO
W RAMACH KRAJOWEGO FUNDUSZU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ
realizowanego w Działaniu 2.9
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
Umowa finansowania nr BGK/2.9/2022/POWER/PL1-00**

I. Wstęp

1. Fundusz dla Podmiotów Ekonomii Społecznej (zwany dalej „Funduszem”), utworzony jest ze środków Funduszu Pożyczkowego, przekazanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) oraz wkładu własnego Towarzystwa Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych SA (TISE), na mocy Umowy pomiędzy TISE a BGK.
2. Celem Funduszu, zarządzanego przez TISE jest finansowanie Podmiotów Ekonomii Społecznej (PES) przez udzielanie im pożyczek.
3. TISE jako Pożyczkodawca udziela pożyczek PES według przepisów prawa cywilnego, zgodnie z niniejszym Regulaminem (dalej „Regulamin”), wewnętrznymi przepisami Spółki, przy zachowaniu zapisów Umowy pomiędzy TISE a BGK oraz z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

II. Postanowienia ogólne

1. Regulamin określa podstawowe zasady i warunki udzielania pożyczek dla Podmiotów Ekonomii Społecznej przez TISE w ramach Funduszu.
2. Zarząd TISE pełni funkcję organu reprezentującego Pożyczkodawcę.
3. Zarząd TISE oraz osoby upoważnione podejmują decyzje w sprawie udzielenia lub odmowy udzielenia Pożyczki oraz udzielenia dotacji, stosując zasady zgodnie z metodyką oceny wniosków, procedurą oraz zasadami przyznania dotacji opisanych w Regulaminie w rozdziale V §3 ust. 4 i 5.

III. Definicje użyte w Regulaminie

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego;

TISE – Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych SA;

Data spłaty Pożyczki (raty) i/lub odsetek - data wpływu środków na rachunek bankowy TISE;

Dotacja na spłatę odsetek (dotacja) - bezzwrotna pomoc finansowa udzielana Pożyczkobiorcom w formie dotacji na spłatę odsetek od pożyczek udzielanych z wkładu własnego TISE; dotacja stanowi różnicę pomiędzy wartością odsetek wynikającą z zastosowania Oprocentowania rynkowego a wartością odsetek wynikających z Oprocentowania preferencyjnego Pożyczki; udzielenie dotacji oznacza udzielenie pomocy de minimis, której wysokość jest równa zdyskontowanej w czasie wartości tej dotacji;

Fundusz – Fundusz Pożyczkowy utworzony w ramach Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej (BGK) powiększony o wkład własny TISE;

Korzyści społeczne – korzyści zakładane przez Podmioty Ekonomii Społecznej w ramach planowanego do realizacji przedsięwzięcia finansowanego ze środków Pożyczki; katalog korzyści społecznych uprawniających do ubiegania się o wsparcie określony został w załączniku nr 1 do Regulaminu;

Okres karencji - okres od dnia udzielenia Pożyczki do terminu spłaty pierwszej raty kapitałowej, nie dłuższy niż 6 miesięcy;

Okres trwania Pożyczki - okres od momentu postawienia środków pieniężnych z Pożyczki do dyspozycji Pożyczkobiorcy do dnia całkowitej spłaty Pożyczki wraz z odsetkami i innymi kosztami określonymi w umowie Pożyczki,

Oprocentowanie pożyczki – wysokość stopy procentowej zastosowanej do wyliczenia odsetek od kapitału pożyczki;

Oprocentowanie rynkowe - nie wyższe niż wysokość stopy referencyjnej obliczanej przy zastosowaniu obowiązującej stopy bazowej oraz marży ustalonej w oparciu o Komunikat Komisji¹ Europejskiej ;

Podmioty Ekonomii Społecznej (PES): wnioskodawcy / podmioty uprawnione do uzyskania wsparcia:

- a) przedsiębiorstwa społeczne²,

---

¹ Komunikat Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz. Urz. UE C 14 z 19.01.2008) lub komunikat zastępujący.

² Przedsiębiorstwo społeczne (PS) – podmiot ekonomii społecznej, który spełnia łącznie poniższe warunki:

- a) posiada osobowość prawną i prowadzi:
  - i) działalność gospodarczą zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym lub
  - ii) działalność odpłatną pożytku publicznego w rozumieniu art. 8 ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, lub
  - iii) działalność oświatową w rozumieniu art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082), lub
  - iv) działalność kulturalną w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 194, z późn. zm.),
- b) zatrudnia co najmniej 30% osób, które należą do minimum jednej z poniższych grup:
  - i) osoby bezrobotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia
    - i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.);
  - ii) osoby do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadające status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  - iii) osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu lub niewykonujące innej pracy zarobkowej
    - w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  - iv) osoby niepełnosprawne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

- b) spółdzielnia socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2085 z późn. zm.);
- c) jednostka reintegracyjna, realizująca usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:
  - a. CIS i KIS;
  - b. ZAZ i WTZ, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573);
- d) organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- e) spółdzielnia, której celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnia pracy lub spółdzielnia inwalidów i niewidomych, działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2021 r. poz. 648, z późn. zm.);
- f) koło gospodyń wiejskich, o którym mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich ((Dz. U. z 2021 poz. 165, z późn. zm.); zakład pracy chronionej, o którym

-
- v) osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685, z późn. zm.);
  - vi) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1–3 i 5–7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176, z późn. zm.);
  - vii) osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, jeżeli ich dochód ustalany zgodnie z art. 7 ust. 5–10 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407, z późn. zm.) wynosi nie więcej niż dochód z 6 hektarów przeliczeniowych;
  - viii) osoby spełniające kryteria, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
  - ix) osoby o których mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  - x) osoby usamodzielniane, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
  - xi) osoby ubogie pracujące, o których mowa w pkt 17;

- c) jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczają go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną;
- d) jest zarządzany na zasadach demokratycznych, co oznacza, że struktura zarządzania PS lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni, akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co podmiot określa w swoim statucie lub innym dokumencie założycielskim;
- e) wynagrodzenia wszystkich pracowników, w tym kadry zarządzającej są ograniczone limitami, tj. nie przekraczają wartości, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- f) zatrudnia w oparciu o umowę o pracę, spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną (z wyłączeniem osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, które prowadzą działalność gospodarczą) co najmniej trzy osoby w wymiarze czasu pracy co najmniej ¼ etatu, a w przypadku umów cywilnoprawnych na okres nie krótszy niż 3 miesiące i obejmujący nie mniej niż 120 godzin pracy łącznie przez wszystkie miesiące, przy zachowaniu proporcji zatrudnienia określonych w lit. b);
- g) prowadzi wobec zatrudnionych osób, o których mowa w lit. b, uzgodniony z tymi osobami i określony w czasie proces reintegracyjny, mający na celu zdobycie lub odzyskanie kwalifikacji zawodowych lub kompetencji kluczowych.

mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Pomoc de minimis – kategoria wsparcia udzielanego przez państwo jako pomoc publiczna, w rozumieniu rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. U. UE. L z 23 grudnia 2013 r. nr 352/1); pomoc de minimis jest pomocą niepowodującą zakłócenia konkurencji na rynku; całkowita kwota pomocy de minimis przyznanej jednemu przedsiębiorstwu nie może przekroczyć 200 tys. euro w okresie trzech lat obrotowych, a w przypadku jednego przedsiębiorstwa prowadzącego działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów – 100 tys. euro; pomoc podlega kumulacji zgodnie z art. 5 rozporządzenia 1407/2013; wartość zsumowanej pomocy de minimis nie może przekroczyć maksymalnych intensywności pomocy określonych dla danego przeznaczenia pomocy w przepisach pomocowych; wartość pomocy udzielanej w formie Pożyczki wyraża się za pomocą ekwiwalentu dotacji brutto, zgodnie z art. 4 ust. 3 lit. b i c rozporządzenia nr 1407/2013;

Pożyczka - środki pieniężne udostępnione Pożyczkobiorcy przez Pożyczkodawcę w ramach Funduszu, na warunkach określonych w umowie Pożyczki i Regulaminie;

Pożyczkobiorca – Podmiot Ekonomii Społecznej (PES);

Pożyczkodawca – TISE: - instytucja wybrana przez BGK w celu obsługi Funduszu w ramach Projektu;

Projekt – umowa zawarta pomiędzy TISE i BGK w ramach projektu pozakonkursowego pn. „Wdrożenie instrumentu pożyczkowego w ramach Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej” realizowanego w Działaniu 2.9 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;

Restrukturyzacja - dobrowolne porozumienie między Pożyczkobiorcą a Pożyczkodawcą, ustalające nowe warunki spłaty zadłużenia;

Stopa redyskonta weksli NBP wysokość ogłoszona przez NBP, obowiązująca na dzień podpisania Umowy Pożyczki;

Stopa referencyjna KE - stopa obliczona zgodnie z Komunikatem Komisji Europejskiej (UE z dn. 19 stycznia 2008 r. w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (2008/C 14/02);

Umowa Pożyczki – Umowa pożyczki zawarta między Pożyczkodawcą a Pożyczkobiorcą ze środków Funduszu;

Windykacja - działania Pożyczkodawcy zmierzające do odzyskania wierzytelności z tytułu udzielonej Pożyczki;

Wypowiedzenie Umowy Pożyczki – prawo Pożyczkodawcy do rozwiązania Umowy Pożyczki przed terminem spłaty, z możliwością żądania spłaty całego zadłużenia.

IV. Zasady działania Funduszu **Zasady sprawozdawczości finansowej Funduszu**

1. TISE prowadzi rachunkowość i sprawozdawczość zgodnie z obowiązującymi przepisami na kontach wydzielonych dla Projektu „Wdrożenie instrumentu pożyczkowego w ramach Krajowego Funduszu Przedsiębiorczości Społecznej”.
2. TISE gromadzi, przechowuje i archiwizuje odrębną dokumentację dla każdej Pożyczki udzielonej w ramach Funduszu, zawierającą wszystkie dokumenty dotyczące procesu kwalifikacyjnego, decyzyjnego, wypłacania i spłat Pożyczki, zabezpieczenia Pożyczki oraz nadzoru nad realizacją przedsięwzięcia.

3. TISE prowadzi rejestr pożyczek udzielonych w ramach Funduszu w systemie informatycznym obsługi pożyczek .
4. TISE archiwizuje raporty z obsługi Funduszu sporządzane zgodnie z Umową z BGK.

V. Zasady udzielania Pożyczek

§ 1

Beneficjenci Funduszu

1. O Pożyczkę ze środków Funduszu mogą ubiegać się Pożyczkobiorcy będący Podmiotami Ekonomii Społecznej, którzy spełniają łącznie następujące kryteria:
  - a) posiadają osobowość prawną (w przypadku podmiotów reintegracyjnych pożyczkobiorcą może być wyłącznie organ prowadzący dany podmiot reintegracyjny);
  - b) nie są dużymi przedsiębiorcami, tzn. spełniają kryterium mikro-, małego lub średniego przedsiębiorcy („MŚP”), zgodnie z Załącznikiem I do Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu;
  - c) w przypadku podmiotów reintegracyjnych ich organem prowadzącym nie jest jednostka samorządu terytorialnego;
  - d) potwierdzą spełnienie warunku określonego w art. 37 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Rozporządzenie ogólne Nr 1303/2013), tj. że przedsięwzięcia przeznaczone do wsparcia są finansowo wykonalne;
  - e) wykażą realne źródła spłaty zobowiązań³;
  - f) potwierdzą, że wartość pomocy publicznej otrzymanej w ramach wsparcia nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej, zgodnie z limitami wskazanymi w Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
2. Warunkiem dostępności wsparcia, w tym instrumentu pożyczkowego, jest założenie osiągnięcia przez PES, w ramach przedsięwzięcia planowanego do sfinansowania ze środków Pożyczki, co najmniej

---

³ Źródłem spłaty pożyczek mogą być w szczególności:

- 1) dochody z działalności gospodarczej
- 2) składki członkowskie
- 3) darowizny od instytucji lub firm
- 4) opłaty w ramach działalności statutowej
- 5) darowizny od osób prywatnych
- 6) przychody finansowe (otrzymane odsetki, udziały, akcje i inne)
- 6) inne przychody, o ile nie zostało wyraźnie zastrzeżone, że przychody te nie mogą służyć spłacie jakichkolwiek zobowiązań finansowych

Uwaga! Źródłem spłaty nie mogą być dotacje lub pożyczki ze środków publicznych (w tym europejskich), chyba że warunki ich przyznania nie określają w tym zakresie żadnych ograniczeń.

- jednej z kategorii korzyści społecznych, zgodnie z katalogiem korzyści społecznych, określonych w Załączniku nr 1 do Regulaminu.
3. Warunkiem ubiegania się o pożyczkę jest złożenie wniosku o pożyczkę w TISE.
  4. Warunki formalne, które musi spełniać PES ubiegający się o pożyczkę Funduszu:
    - a) brak zaległości w ZUS lub US: PES ma obowiązek przedstawić zaświadczenia o niezaleganiu wydane nie wcześniej niż 3 miesiące na dzień złożenia wniosku o pożyczkę;
    - b) PES nie występuje w bazach klientów niesolidnych;
    - c) wobec PES nie jest prowadzona egzekucja komornicza;
    - d) opinia audytora sprawozdania finansowego PES (jeśli dotyczy) jest pozytywna;
    - e) uregulowana sytuacja PES jako pożyczkobiorcy TISE (brak zaległości w spłacie zobowiązań, spełnienie wymagań umownych).
  5. Wsparcie nie może być udzielane na finansowanie/w związku z finansowaniem przedsięwzięć już zrealizowanych.
  6. Wsparcie nie może być przeznaczane na spłatę innych pożyczek i kredytów oraz spłatę zobowiązań publiczno-prawnych, z wyłączeniem podatku VAT oraz składek odprowadzanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w związku z utworzeniem miejsca/miejsc pracy.
  7. Warunkiem ubiegania się o Pożyczkę jest złożenie wniosku o Pożyczkę wraz z załącznikami.
  8. Pożyczkodawca zapewnia Podmiotom Ekonomii Społecznej wsparcie doradcze w procesie ubiegania się o pożyczkę, w szczególności w zakresie przygotowania wniosku pożyczkę, a także na etapie korzystania z pożyczki w celu wsparcia PES w efektywnym wykorzystaniu środków pożyczki.
  9. Pożyczkobiorca korzystający z Pożyczki udzielonej z Funduszu w ramach środków własnych TISE ma prawo do skorzystania z dotacji na spłatę odsetek stanowiących różnicę pomiędzy wartością odsetek wynikającą z zastosowania rynkowej stopy oprocentowania a wartością odsetek wynikających z oprocentowania zastosowanego, lub które byłyby zastosowane dla Pożyczki udzielanej ze środków EFS i dotacji celowej budżetu państwa, tj. ze środków powierzanych TISE przez BGK.
  10. W przypadku ubiegania się przez Pożyczkobiorcę o dotację Pożyczkobiorca wraz z wnioskiem o Pożyczkę zobowiązany jest złożyć wniosek o dotację. Warunki korzystania z dotacji są zawarte w Umowie Pożyczki.

§ 2

Przeznaczenie i rodzaje udzielanych pożyczek

1. Przeznaczenie pożyczek

- 1.1 Pożyczki przeznaczone są na finansowanie rozpoczęcia działalności lub cele związane z kontynuacją działalności PES, w szczególności:
  - a) koszty funkcjonowania PES we wczesnej fazie rozwoju działalności gospodarczej,
  - b) wzrost aktywów (majątku), w tym zwiększenie wartości majątku trwałego - zakup nowych, odtworzenie zużytych bądź modernizację istniejących środków trwałych związanych z prowadzoną lub planowaną przez PES rozszerzoną działalnością, np.: zakup wyposażenia, maszyn, urządzeń, aparatów, w tym środków transportu bezpośrednio związanych z działalnością PES,
  - c) bieżącą działalność przedsiębiorstwa (tzn. finansowanie umożliwiające regulowanie bieżących zobowiązań, np. pokrycie części kosztów zatrudnienia personelu, kosztów administracyjnych, kosztów zakupu drobnego wyposażenia, itp.),

- d) rozszerzenie działalności przedsiębiorstwa przez podejmowanie działań mających na celu zwiększenie osiąganych przychodów, w tym finansowanie przedsięwzięć mających na celu rozpoczęcie nowej lub innej od dotychczas prowadzonej działalności,
- e) tworzenie nowych miejsc pracy,
- f) wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych lub technicznych,
- g) inne cele gospodarcze przyczyniające się do rozwoju PES.

1.2. Pożyczki nie mogą być udzielane:

- a) w związku z finansowaniem przedsięwzięć już zrealizowanych,
- b) na spłatę innych pożyczek i kredytów oraz spłatę zobowiązań publiczno-prawnych, z wyłączeniem podatku VAT, oraz składek odprowadzanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w związku z utworzeniem miejsca/miejsc pracy,
- c) na finansowanie pomostowe/prefinansowanie wydatków ponoszonych w związku z realizacją przedsięwzięcia, które będzie finansowane z funduszy strukturalnych, innych funduszy, programów, środków i instrumentów Unii Europejskiej, oraz na zapewnienie wkładu własnego do realizacji projektów współfinansowanych ze środków europejskich. Nie dotyczy to zapłat / wynagrodzenia przekazanego przez podmioty publiczne na rzecz PES za wykonane usługi i zakupy związane z ich wykonaniem.

2. Rodzaje pożyczek

2.1 W ramach Funduszu udostępniane są dwa rodzaje pożyczek:

- a) **Pożyczka na start** - dla PES działających **nie dłużej niż 12 miesięcy**; jej celem jest zapewnienie dostępu do źródeł finansowania dla PES we wczesnej fazie rozwoju;
- b) **Pożyczka na rozwój** - dla PES działających **powyżej 12 miesięcy**, której celem jest finansowanie rozwoju działalności PES.

2.2. Pożyczki na start i na rozwój mogą być udzielane ze środków Funduszu Pożyczkowego (BGK) lub z wkładu własnego TISE.

3. Podstawowe parametry Pożyczek na start:

- a) maksymalna jednostkowa wartość Pożyczki - do 100 000 złotych,
- b) Pożyczkobiorca może zaciągnąć maksymalnie **dwie** Pożyczki na start: łączna wartość tych Pożyczek nie może przekroczyć 200 000 złotych, w tym jedna Pożyczka musi być przeznaczona na utworzenie miejsca / miejsc pracy,
- c) oprocentowanie Pożyczki ze środków Funduszu ustalane jest na poziomie stopy redyskonta weksli NBP z możliwością obniżenia do ½ stopy redyskonta weksli NBP w przypadku, gdy jednym z celów realizowanego przedsięwzięcia jest tworzenie nowego/nowych miejsc pracy. Zasady obniżania oprocentowania opisane zostały w §3 niniejszego rozdziału Regulaminu,
- d) decyzją Pożyczkodawcy oprocentowanie może być ustalone jako zmienne lub stałe,
- e) okres spłaty Pożyczki: maksymalnie 5 lat od dnia wypłaty środków, bądź od dnia wypłaty pierwszej transzy środków w przypadku, gdy Pożyczka będzie uruchamiana w transzach,

- f) karencja w spłacie kapitału Pożyczki: maksymalnie 6 miesięcy od dnia wypłaty środków, bądź od dnia wypłaty pierwszej transzy środków w przypadku, gdy Pożyczka będzie uruchamiana w ramach więcej niż jednej transzy,
- g) udział Pożyczki w koszcie przedsięwzięcia: do 100%,
- h) brak opłat i prowizji z tytułu udzielenia i obsługi Pożyczki,
- i) zwolnienie PES z prowizji i opłat nie dotyczy czynności podejmowanych przez TISE w związku z niewywiązywaniem się PES z warunków Umowy,
- j) zabezpieczenie: według oceny Pożyczkodawcy zgodnie z § 4 niniejszego rozdziału Regulaminu.

4. Podstawowe parametry Pożyczek na rozwój:

- a) maksymalna jednostkowa wartość Pożyczki na realizację jednego przedsięwzięcia - do 500 000 złotych,
- b) Pożyczkobiorca może zaciągnąć **więcej niż jedną** Pożyczkę pod warunkiem, że łączna wartość Pożyczek nie przekroczy 1 000 000 złotych,
- c) oprocentowanie Pożyczki na rozwój ze środków EFS uzależnione jest od wysokości Pożyczki:
  - **Pożyczka na rozwój do kwoty 100 000 złotych** - oprocentowanie Pożyczki ustalane jest na poziomie **stopy redyskonta weksli NBP**, z możliwością obniżenia tego oprocentowania do poziomu ½ stopy redyskonta weksli NBP, gdy w ramach realizowanego przedsięwzięcia tworzone jest nowe miejsce pracy; zasady obniżania oprocentowania opisane zostały w § 3 niniejszego rozdziału Regulaminu,
  - **Pożyczka na rozwój powyżej kwoty 100 000 złotych** - oprocentowanie Pożyczki ustalane jest jako **oprocentowanie rynkowe**, które może ulec obniżeniu w przypadku, gdy jednym z celów realizowanego przedsięwzięcia jest utworzenie i utrzymanie nowego miejsca pracy/nowych miejsc pracy; oprocentowanie to może zostać obniżone nie niżej niż do poziomu stopy redyskonta weksli NBP, gdy w ramach realizowanego przedsięwzięcia utworzona zostanie liczba nowych miejsc pracy odpowiadająca kwocie zaciągniętej Pożyczki w proporcjach, zgodnie z którymi 100 000 złotych Pożyczki przekłada się na utworzenie 1 miejsca pracy. Zasady obniżania oprocentowania pożyczek zostały opisane w § 3 niniejszego rozdziału Regulaminu,
- d) Pożyczkobiorca ma prawo do otrzymania dotacji obniżającej wysokość oprocentowania zgodnie z zasadami opisanymi w § 3 niniejszego rozdziału Regulaminu,
- e) decyzja odnośnie zastosowania stałego bądź zmiennego oprocentowania należy do Pożyczkodawcy,
- f) okres spłaty Pożyczki - maksymalnie 7 lat od dnia wypłaty środków, bądź od dnia wypłaty pierwszej transzy środków w przypadku, gdy Pożyczka będzie uruchamiana w transzach,
- g) karencja w spłacie kapitału Pożyczki: maksymalnie 6 miesięcy od dnia wypłaty środków, bądź od dnia wypłaty pierwszej transzy środków w przypadku, gdy Pożyczka będzie uruchamiana w ramach więcej niż jednej transzy,
- h) udział Pożyczki w koszcie przedsięwzięcia – do 100%,
- i) zabezpieczenie - według oceny Pożyczkodawcy, zgodnie z § 4 niniejszego rozdziału Regulaminu ,
- j) brak opłat i prowizji z tytułu udzielenia i obsługi Pożyczki; zwolnienie PES z prowizji i opłat nie dotyczy działań podejmowanych przez TISE w związku z niewywiązywaniem się PES z warunków Umowy Pożyczki.

§ 3

Zasady obniżania oprocentowania Pożyczki

1. Obniżenie oprocentowania dotyczy Pożyczek na start i na rozwój udzielanych ze środków powierzonych Funduszowi (EFS). W celu przyznania obniżonego oprocentowania konieczne jest złożenie przez PES deklaracji we wniosku o udzielenie Pożyczki, że w ramach planowanego przedsięwzięcia przewiduje utworzenie nowego miejsca/nowych miejsc pracy.
2. Miejsce pracy uprawniające do zastosowania obniżki oprocentowania oznacza stanowisko pracy spełniające łącznie następujące warunki:
  - a) wymiar czasu pracy nie mniejszy niż ½ etatu,
  - b) utworzone na podstawie Umowy o pracę nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia podpisania Umowy Pożyczki, jednak nie później niż do dnia 31 marca 2024 r.,
  - c) utrzymane przez okres co najmniej 6 miesięcy.
3. Oprocentowanie Pożyczki może zostać obniżone maksymalnie do poziomu:
  - a) ½ stopy redyskonta weksli NBP - w przypadku Pożyczki na start oraz Pożyczki na rozwój **w wysokości do 100 000 złotych** oraz
  - b) stopy redyskonta weksli NBP, w przypadku Pożyczki na rozwój **powyżej 100 000 złotych**, zgodnie z algorytmem przedstawionym w ust. 5 niniejszego paragrafu.
4. W przypadku **Pożyczki na start** oprocentowanie może zostać obniżone do poziomu **½ stopy redyskonta weksli NBP**, w przypadku planowanego przez Pożyczkobiorcę utworzenia przynajmniej jednego miejsca pracy w ramach przedsięwzięcia finansowanego ze środków Pożyczki;
5. W przypadku **Pożyczki na rozwój** oprocentowanie obniżane jest według poniższych zasad:
  - a) dla **Pożyczki na rozwój do 100 000 złotych** - oprocentowanie jest obniżane do poziomu **½ stopy redyskonta weksli NBP**, w przypadku planowanego przez Pożyczkobiorcę utworzenia przynajmniej jednego miejsca pracy w ramach przedsięwzięcia finansowanego ze środków Pożyczki,
  - b) dla **Pożyczki na rozwój powyżej 100 000 złotych** - obniżenie oprocentowania w związku z utworzeniem miejsc pracy następuje według poniższego wzoru z zastrzeżeniem, że nie może być niższe niż stopa redyskonta weksli NBP:
Oprocentowanie Pożyczki = $R - 100\ 000/P * MP * (R - SRW)$
gdzie:
R – rynkowe oprocentowanie Pożyczki
P – wartość Pożyczki
MP – liczba miejsc pracy
SRW – stopa redyskonta weksli NBP
6. W każdym przypadku zastosowania obniżonego oprocentowania Pożyczki, Pożyczkodawca zobowiązuje Pożyczkobiorcę do potwierdzenia utworzenia nowego miejsca pracy/nowych miejsc pracy, po zawarciu z pracownikiem Umowy o pracę.
7. Pożyczkobiorca ma obowiązek przesłania Pożyczkodawcy potwierdzenia, o którym mowa w ust. 6, nie później niż w ciągu 6 miesięcy od daty podpisania Umowy Pożyczki, zawierającego kopię Umowy o pracę wraz z dokumentacją ZUS potwierdzającą rejestrację nowego pracownika, jednak nie później niż do dnia 31 marca 2024 roku. Pożyczkobiorca potwierdza również Pożyczkodawcy utrzymanie miejsca/miejsc pracy po upływie 6 miesięcy od ich utworzenia (poprzez dostarczenie kopii umowy o pracę, dokumentacji ZUS i kopii list płac potwierdzających utrzymanie miejsca/miejsc pracy).
8. Pożyczkobiorca potwierdza Pożyczkodawcy trwałość zatrudnienia w ramach nowo utworzonego miejsca pracy w okresach rocznych. Sprawozdawczość w zakresie miejsc pracy obowiązuje do czasu zakończenia okresu spłaty Pożyczki.

9. W przypadku utworzenia miejsca pracy, a następnie rozwiązania stosunku pracy oraz zatrudnienia kolejnej osoby na to miejsce w okresie 3 miesięcy, uznaje się, że zostało zachowane prawo do kontynuacji liczenia okresu utrzymania miejsca pracy.
10. W przypadku stwierdzenia przez Pożyczkodawcę lub inny organ kontrolny, że miejsce/miejsca pracy nie zostały utworzone, bądź nie zostały przez Pożyczkobiorcę utrzymane przez okres co najmniej 6 miesięcy, obniżka oprocentowania ulega cofnięciu, tj. oprocentowanie Pożyczki ze środków EFS i wkładu własnego TISE zostanie ustalone na poziomie:
  - a) stopy redyskonta weksli NBP na cały okres korzystania z Pożyczki – w przypadku Pożyczek na start lub Pożyczek na rozwój do 100 000 złotych,
  - b) oprocentowania rynkowego, o którym mowa w Regulaminie w Załączniku nr 2, na cały okres korzystania z Pożyczki, w przypadku Pożyczek na rozwój powyżej 100 000 złotych.
11. W przypadku, gdy miejsca pracy zostały utworzone/utrzymane na warunkach określonych w ust. 2 w liczbie niższej niż zadeklarowana przez Pożyczkobiorcę, oprocentowanie pożyczki zostanie podniesione do wysokości wynikającej z algorytmu obniżającego oprocentowanie, o którym mowa w ust. 5 w odniesieniu do faktycznie utworzonej i utrzymanej liczby miejsc pracy.
12. Ponadto w przypadkach, o których mowa w ust. 10 i 11, Pożyczkobiorca zobowiązany będzie do zwrotu łącznej kwoty, o którą obniżone zostały raty spłat odsetek, za cały okres obowiązywania obniżonego oprocentowania. Pożyczkodawca we własnym zakresie ustala z Pożyczkobiorcą warunki zwrotu ww. kwoty.
13. W przypadkach, o których mowa w ust. 10, 11 i 12, Pożyczkodawca zobowiązany jest do przeliczenia pomocy de minimis i wydania Pożyczkobiorcy skorygowanego (jeśli dotyczy) zaświadczenia o udzielonej pomocy de minimis.
14. W przypadku Pożyczek z oprocentowaniem preferencyjnym występuje pomoc de minimis, która obliczana jest stosownie do Rozporządzenia Rady Ministrów.

§ 4

Wymagane zabezpieczenia spłaty Pożyczki

1. Zabezpieczenie spłat należności z tytułu Pożyczki dotyczy kwoty podstawowej Pożyczki wraz z odsetkami.
2. Zabezpieczenie standardowe stanowi weksel własny in blanco.
3. Pożyczkodawca może zażądać dodatkowych zabezpieczeń między innymi takich, jak:
  - a) poręczenie wekslowe osób fizycznych,
  - b) poręczenie portfelowe,
  - c) poręczenie wekslowe spółek kapitałowych i osobowych,
  - d) poręczenie według prawa cywilnego,
  - e) gwarancje bankowe,
  - f) sądowy zastaw rejestrowy,
  - g) przelew wierzytelności,
  - h) przewłaszczenie rzeczy ruchomych, przy czym wymagane jest jednocześnie przyjęcie dodatkowego zabezpieczenia w postaci cesji praw z plisy ubezpieczenia na wartość stanowiącą równowartość ubezpieczanej rzeczy, potwierdzonej na podstawie operatu szacunkowego, bazy eurotax lub dokumentów poświadczających wartość
  - i) hipoteka na nieruchomości,

- j) cesja praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości,
- k) cesja wierzytelności z lokaty bankowej,
- l) cesja wierzytelności z kontraktu handlowego,
- m) inne prawnie dostępne formy zabezpieczenia.

§ 5

Tryb postępowania kwalifikacyjnego i decyzyjnego

1. Formularze wniosków o przyznanie Pożyczki są dostępne elektronicznie lub w placówkach TISE. Aktualna informacja o partnerach i przedstawicielach TISE znajduje się na stronie internetowej i w siedzibie TISE.
2. Wnioski o przyznanie Pożyczki z Funduszu należy składać w wersji elektronicznej za pośrednictwem strony www.tise.pl lub w wersji papierowej w siedzibie TISE, w placówkach TISE lub za pośrednictwem przedstawicieli TISE.

§ 6

1. Pożyczkobiorca po zapoznaniu się z wymaganiami Regulaminu oraz wypełnieniu wniosku wraz z załącznikami składa komplet dokumentów, w tym między innymi:
  - a) dokumenty określające sytuację gospodarczą i finansową podmiotu ekonomii społecznej,
  - b) propozycje prawnego zabezpieczenia Pożyczki wraz z odsetkami.
2. Warunkiem przyjęcia wniosku o Pożyczkę do oceny przez TISE jest prawidłowo wypełniony formularz wniosku wraz z załącznikami stanowiącymi integralną część wniosku.
3. TISE może poprosić o dodatkowe dokumenty uwiarygadniające informacje podane we wniosku i załącznikach.
4. W sytuacji gdy wniosek zawiera braki uniemożliwiające jego rozpatrzenie i wydanie decyzji, TISE wzywa Pożyczkobiorcę do ich usunięcia w terminie 14 dni, a datą, od której biegnie termin ustalony dla rozpatrzenia wniosku, jest data usunięcia braków przez PES.
5. Postępowaniu decyzyjnemu podlegają wyłącznie kompletne wnioski o Pożyczkę.

§ 7

1. Na podstawie dokumentów, przedstawionych przez PES, TISE dokonuje oceny ryzyka przedsięwzięcia zgłaszanego do finansowania. Wniosek podlega analizie zgodnie z „Metodyką Oceny Wniosków” przyjętą przez TISE pod kątem:
  - a) spełnienia wszystkich kryteriów formalnoprawnych, zgodności z formalnymi wymogami, w tym spełnienia kryterium związanego z zapewnieniem osiągnięcia co najmniej jednej z kategorii korzyści społecznych uprawniających do ubiegania się o wsparcie,
  - b) oceny przedsięwzięcia / projektu,
  - c) oceny sytuacji finansowej PES,
  - d) oceny wiarygodności finansowej PES,
  - e) zabezpieczeń udzielanej Pożyczki,
  - f) wysokości Pożyczki i wiarygodności pozostałych źródeł finansowania przedsięwzięcia,
  - g) możliwości przyznania dotacji celem obniżenia efektywnej stopy oprocentowania Pożyczki dla PES udzielanej ze środków własnych Pożyczkodawcy (jeśli dotyczy),

h) oceny ryzyka kredytowego.

§ 8

1. TISE podejmuje decyzję o udzieleniu Pożyczki w terminie maksymalnie 14 dni roboczych, licząc od dnia złożenia kompletu dokumentów. W uzasadnionych przypadkach termin ten może ulec wydłużeniu.
2. Wnioskodawca informowany jest o udzieleniu pożyczki w formie propozycji zawarcia umowy przekazanej mailowo przez TISE, ważnej 30 dni.
3. TISE może odmówić udzielenia Pożyczki, Wnioskodawcy przysługuje prawo do otrzymania uzasadnienia odmowy.

VI. Umowa o udzielenie Pożyczki

§ 1

1. Udzielenie Pożyczki następuje na podstawie Umowy pomiędzy Pożyczkodawcą a Pożyczkobiorcą. Wzór Umowy jest dostępny na stronie internetowej TISE.
2. TISE nie pobiera prowizji z tytułu udzielenia Pożyczki z Funduszu.
3. TISE może pobierać opłaty od czynności podejmowanych w związku z niewywiązywaniem się PES z warunków Umowy Pożyczki zgodnie z obowiązującą tabelą prowizji i opłat.
4. Okres spłaty Pożyczki każdorazowo wynika z Umowy Pożyczki.
5. Pożyczkobiorca może wnioskować o karencję.
6. Termin wypłaty Pożyczki jest każdorazowo określony przez Pożyczkodawcę w Umowie Pożyczki.
7. Pożyczkobiorca jest zobowiązany do należytego udokumentowania wydatkowania środków z Pożyczki. Sposób udokumentowania oraz jego terminy każdorazowo zostaną określone w Umowie Pożyczki.
8. Pożyczkodawca udostępnia Pożyczkobiorcy treść Regulaminu. Pożyczkobiorca powinien zapoznać się z treścią Regulaminu przed zawarciem Umowy Pożyczki. Regulamin w każdym czasie jest dostępny na stronie: www.tise.pl
9. Po zapoznaniu się z treścią Regulaminu Pożyczkobiorca składa stosowne oświadczenie w treści Umowy Pożyczki o zapoznaniu się z treścią Regulaminu oraz akceptacji jego wszystkich postanowień.
10. Strony w trakcie trwania Pożyczki mogą dokonywać modyfikacji treści Umowy Pożyczki. W tym celu Strony zawierają stosowny aneks do Umowy Pożyczki.
11. Aneks jest zawierany pomiędzy Stronami w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 2

Obowiązki Pożyczkobiorcy związane ze zmianą danych

1. Wnioskodawca/Pożyczkobiorca poza obowiązkami wynikającymi z treści Umowy Pożyczki jest zobowiązany do niezwłocznego informowania Pożyczkodawcy o:
  - a) każdej zmianie adresu zamieszkania, zameldowania lub siedziby, zmiany adresu do korespondencji,
  - b) każdej zmianie numeru telefonu komórkowego, za pośrednictwem którego Pożyczkodawca może w każdym czasie skontaktować się z Wnioskodawcą/Pożyczkobiorcą,

- c) każdej zmianie w zakresie innych danych, które Pożyczkobiorca uprzednio wskazał Pożyczkodawcy na etapie kierowania wniosku o udzielenie Pożyczki.
2. Powyższe zmiany, a także ewentualna zmiana siedziby Pożyczkodawcy nie wymagają zawierania aneksu do Umowy Pożyczki.
  3. Wnioskodawca/Pożyczkobiorca ponosi wszelkie konsekwencje związane z niewywiązaniem się z obowiązku określonego w ust. 1.

§ 3

Obowiązki Pożyczkobiorcy wynikające z Umowy

1. Pożyczkobiorca jest zobowiązany do:
  - a) zwrotu całej kwoty pożyczki wraz z odsetkami w terminach wynikających z umowy pożyczki,
  - b) wywiązania się z deklaracji dotyczących utworzenia nowego miejsca pracy/miejsc pracy i konsekwencji związanych z nieutworzeniem (jeśli dotyczy),
  - c) rozliczenia wydatkowania Pożyczki zgodnie z zasadami i w terminie wskazanym w Umowie Pożyczki, w tym do przedstawienia kopii faktur lub dokumentów równoważnych w rozumieniu przepisów prawa krajowego, potwierdzonych za zgodność z oryginałem, opisanych zgodnie z zapisami z Umowy Pożyczki, wraz z dowodem zapłaty, przy czym rozliczenie pożyczki następuje maksymalnie w ciągu 6 miesięcy, okres ten może zostać wydłużony o 3 miesiące, o ile nie przekracza maksymalnego dopuszczalnego terminu rozliczenia tj. 30 listopada 2023 roku, w przypadku dokonywania w ramach wydatkowania Pożyczki płatności w formie gotówkowej, płatności takie dokonywane są z poszanowaniem art. 19 Ustawy z dnia 30 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców lub aktu zastępującego
  - d) udostępniania Pożyczkodawcy koniecznych informacji oraz dokumentacji w celu ułatwienia odpowiedniego monitorowania działań realizowanych w ramach zawartej z nim Umowy, w tym na temat liczby nowoutworzonych miejsc pracy w wyniku realizacji przez PES założeń biznesplanu przedstawionego w ramach Wniosku, który był podstawą przyznania pożyczki oraz korzyści społecznych osiągniętych w ramach przedsięwzięcia finansowanego ze środków pożyczki,
  - e) udostępniania Pożyczkodawcy, BGK oraz Instytucji Pośredniczącej wszelkich informacji dotyczących uzyskanego wsparcia,
  - f) przechowywania i gromadzenia, w sposób gwarantujący należyte bezpieczeństwo informacji, wszelkich danych i dokumentów związanych z realizacją przedsięwzięcia finansowanego ze środków pożyczki do 31 grudnia 2030 r. lub w przypadku pomocy publicznej przez 10 lat od podpisania umowy z Pożyczkodawcą , przy czym obowiązującą jest data, która nastąpi później,
  - g) poddania się kontroli przedstawicielom Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczącej, Komisji Europejskiej, BGK i innych instytucji uprawnionych, w tym w zakresie prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz wszelkich innych dokumentów i informacji pozostających w związku z prowadzoną działalnością,
  - h) przekazywania Pożyczkodawcy sprawozdań finansowych oraz informacji umożliwiających monitorowanie wartości wskaźników i produktów określonych w Umowie,
  - i) umożliwienia Pożyczkodawcy lub osobom przez niego upoważnionym, BGK, Instytucji Pośredniczącej lub innym uprawnionym podmiotom do przeprowadzania badań w siedzibie Pożyczkobiorcy oraz w miejscu realizowania przedsięwzięcia finansowanego ze środków

pożyczki w szczególności w zakresie związanym z oceną: sytuacji ekonomiczno-finansowej pożyczkobiorcy, ewidencji operacji księgowych i bankowych związanych z pożyczką, wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem, a także badań dotyczących jakości, skuteczności, adekwatności wsparcia udzielonego przez TISE; podczas kontroli Pożyczkobiorca zobowiązany jest zapewnić obecność osób kompetentnych do udzielenia wyjaśnień w sprawach związanych z przedmiotem kontroli,

- j) informowania Pożyczkodawcy o wszelkich zamierzeniach, działaniach i faktach mających wpływ na realizację przedsięwzięcia finansowanego ze środków pożyczki, w tym o jakichkolwiek zdarzeniach mogących zakłócić, opóźnić bądź zagrażać prawidłowej jej realizacji,
- k) współpracy z podmiotami zewnętrznymi, realizującymi badania ewaluacyjne na zlecenie Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczącej lub BGK, poprzez udzielanie każdorazowo na wnioski tych podmiotów dokumentów i informacji na temat pożyczki, niezbędnych do przeprowadzenia badania ewaluacyjnego.

VI. Uruchomienie Pożyczki

- 2. Pożyczkodawca dokonuje wypłaty środków z udzielonej Pożyczki w terminie wskazanym w Umowie Pożyczki.
- 3. Uruchomienie Pożyczki następuje przez wypłatę środków na rachunek wskazany w treści Umowy Pożyczki.
- 4. Terminem uruchomienia Pożyczki jest dzień wypłaty środków przez Pożyczkodawcę na rachunek wskazany w Umowie Pożyczki.
- 5. Pożyczkodawca może odmówić wypłaty środków z Pożyczki w sytuacji, gdy Pożyczkobiorca nie spełni warunków uruchomienia Pożyczki, o których stanowi treść Umowy Pożyczki.
- 6. Strony mogą postanowić, iż wypłata środków następuje w transzach. Wysokość oraz termin każdej transzy określa Umowa Pożyczki.

VII. Spłata Pożyczki

- 1. Zasady spłaty Pożyczki wynikają z treści Umowy Pożyczki lub zapisów Regulaminu.
- 2. Pożyczka podlega spłacie na rachunek bankowy Pożyczkodawcy określony w Umowie Pożyczki:
  - a) w terminach płatności uzgodnionych w Umowie Pożyczki,
  - b) przedterminowo - z inicjatywy Pożyczkobiorcy na warunkach określonych w Umowie Pożyczki,
  - c) w przypadku wypowiedzenia Umowy Pożyczki – niezwłocznie, lecz nie później niż w terminach wskazanych przez Pożyczkodawcę.
- 3. Za dzień spłaty Pożyczki uważa się dzień uznania kwotą należnej wierzytelności rachunku Pożyczkodawcy.
- 4. Pożyczkodawca jest uprawniony:
  - a) postawić w stan natychmiastowej wymagalności części lub całość pozostałej do spłaty kwoty Pożyczki przed terminem jej spłaty na warunkach określonych w Umowie i Regulaminie,
  - b) renegować treść Umowy Pożyczki na warunkach określonych w ust. 16 niniejszego paragrafu.
- 5. Strony każdorazowo ustalą Harmonogram Spłaty Pożyczki.
- 6. Pożyczkobiorca jest zobowiązany do terminowej spłaty Pożyczki.

7. Pożyczkobiorca dokonuje spłaty Pożyczki przez spłatę rat, których wysokość oraz terminy zostały wskazane w Harmonogramie spłaty Pożyczki.
8. Przez spłatę raty Pożyczki rozumie się dokonanie przez Pożyczkobiorcę wpłaty określonej sumy pieniędzy na rachunek wskazany przez Pożyczkodawcę. Rachunek ten każdorazowo wynika z treści Umowy Pożyczki.
9. Jeśli dzień spłaty raty Pożyczki przypada na dzień wolny ustawowy od pracy lub sobotę, za termin spłaty raty Pożyczki przyjmuje się kolejny Dzień Roboczy.
10. Pożyczkodawca rozlicza środki uiszczane przez Pożyczkobiorcę w następującej kolejności:
  - a) koszty windykacji oraz pozostałe należności wskazane w odrębnym dokumencie - Tabeli Opłat i Prowizji,
  - b) odsetki za opóźnienie z tytułu powstałej zwłoki w zapłacie części Pożyczki, której termin uregulowania został wskazany w Harmonogramie Spłaty Pożyczki,
  - c) odsetki wynikające z oprocentowania Pożyczki należne na dzień wpłaty, których wysokość została określona w Umowie Pożyczki,
  - d) niespłacony kapitał.

W uzasadnionych przypadkach Pożyczkobiorca jest uprawniony do dokonania rozliczenia w innej kolejności.

11. Pożyczkobiorca może zwrócić dowolną kwotę Pożyczki przed terminem spłaty, bez ponoszenia dodatkowych kosztów, informując Pożyczkodawcę o zamierzonej przedterminowej spłacie na 3 dni robocze przed takim zdarzeniem. Wpłacone przed terminem raty zostaną zakwalifikowane na poczet najbliższych płatnych rat, o ile Pożyczkobiorca nie złoży odrębnej pisemnej dyspozycji wraz z informacją o przedterminowej spłacie.
12. Ostatecznego rozliczenia spłaty Pożyczki dokonuje się w terminie do 21 dni po zakończeniu spłaty Pożyczki, powiadamiając na piśmie Pożyczkobiorcę o ewentualnych różnicach (nadpłata/ niedopłata).
13. Niedopłaty wynikające z końcowego rozliczenia Pożyczkobiorca zobowiązany jest uregulować w terminie wskazanym w wezwaniu do zapłaty.
14. Pożyczkodawca zwróci Pożyczkobiorcy powstałe nadpłaty w terminie 21 dni po rozliczeniu Pożyczki.
15. Po całkowitej spłacie Pożyczki dokonuje się ostatecznego rozliczenia kapitału wraz ze wszystkimi należnymi odsetkami na podstawie faktycznych terminów spłat Pożyczki.
16. Pożyczkodawca zwalnia zabezpieczenia w terminie nie później niż 21 dni po rozliczeniu Pożyczki.
17. Renegocjacja Umowy Pożyczki polega na ustaleniu zmiany warunków Umowy Pożyczki, w tym zmiany formy, przedmiotu lub wartości zabezpieczenia, wysokości i terminów spłat rat kwoty Pożyczki wraz z odsetkami – z zachowaniem rygorów dotyczących dopuszczalnego najniższego poziomu oprocentowania pożyczek określonych przez Pożyczkodawcę. Renegocjacja może również obejmować renegocjacje zabezpieczeń, w tym zaakceptowanie przez dotychczasowych poręczycieli nowych warunków Umowy Pożyczki. W odniesieniu do renegocjowanych umów może mieć zastosowanie nowe oprocentowanie ustalone zgodnie z metodą określoną w Komunikacie Komisji Europejskiej.

VIII. Restrukturyzacja Pożyczki

1. W uzasadnionych przypadkach Pożyczkobiorca jest uprawniony do wystąpienia o restrukturyzację zobowiązań z tytułu Umowy Pożyczki.
2. Pisemne wystąpienie (mailowe) jest rozpatrywane przez Pożyczkodawcę. W przypadku akceptacji przez Zarząd TISE warunków restrukturyzacji, Strony podpisują aneks do Umowy Pożyczki zmieniający

warunki spłaty Pożyczki.

3. W przypadku gdy Pożyczkobiorca dokonał spłaty części Pożyczki, na wniosek Pożyczkobiorcy spłata pozostałej części może zostać przedłużona na okres nieprzekraczający maksymalnego okresu pożyczkowego, każdorazowo określanego przez Pożyczkodawcę. Ostateczną decyzję w tym zakresie zawsze podejmuje Pożyczkodawca.
4. W przypadku gdy Pożyczkobiorca nie spłacił całej Pożyczki, a Pożyczka została udzielona na okres krótszy niż maksymalny, na wniosek Pożyczkobiorcy okres pożyczkowy może zostać wydłużony do maksymalnego, licząc od daty udzielenia Pożyczki. Ostateczną decyzję w tym zakresie zawsze podejmuje Pożyczkodawca.
5. W przypadkach wykraczających poza sytuacje określone w ust. 3-4 niniejszego paragrafu ostateczną decyzję w zakresie zmiany warunków spłaty zobowiązań z tytułu zawartej Umowy Pożyczki zawsze podejmuje Pożyczkodawca.

IX. Rozwiązanie Umowy Pożyczki

1. Pożyczkodawca może wypowiedzieć Umowę Pożyczki w całości lub w części w przypadkach określonych w Umowie Pożyczki.
2. Dodatkowo Pożyczkodawca jest uprawniony:
  - a) wstrzymać dalsze przekazywanie środków do chwili wyjaśnienia przez Pożyczkobiorcę przyczyn niewywiązania się z warunków umowy,
  - b) postawić w stan natychmiastowej wymagalności części lub całość pozostałej do spłaty kwoty Pożyczki przed terminem jej spłaty, w przypadku stwierdzenia niewywiązania się z warunków Umowy, oraz gdy sytuacja finansowa Pożyczkobiorcy ulegnie załamaniu w stopniu nierokującym jej poprawy,
  - c) wnioskować o renegotjację Umowy Pożyczki.
3. Wypowiedzenie Umowy Pożyczki Pożyczkodawca doręcza na piśmie Pożyczkobiorcy, poręczycielom oraz osobom, które udzieliły zabezpieczeń rzeczowych.
4. W następnym dniu po upływie okresu wypowiedzenia, całe zadłużenie z tytułu udzielonej Pożyczki wraz z odsetkami należnymi za okres korzystania z Pożyczki i opłatami staje się wymagalne.
5. Od wymagalnych, a niespłaconych rat kapitałowych, będą naliczane umowne odsetki za opóźnienie w wysokości odsetek maksymalnych, obliczone od wymagalnej kwoty kapitału za okres od daty wymagalności do daty spłaty zaległości.
6. W przypadku dochodzenia zapłaty na podstawie weksla Pożyczkodawca będzie naliczał odsetki według stopy procentowej wynikającej z powszechnie obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.
7. Powstanie wymagalnego zadłużenia upoważnia Pożyczkodawcę do podjęcia działań zmierzających do odzyskania należności, w tym do:
  - a) realizacji zabezpieczenia spłaty Pożyczki ustalonego w umowie,
  - b) przystąpienia do egzekucji w trybie określonym odpowiednimi przepisami prawa,
  - c) powierzenia odzyskania należności firmie windykacyjnej lub sprzedaż wierzytelności.
8. Pożyczkodawca może rozwiązać Umowę Pożyczki bez zachowania okresu wypowiedzenia niezwłocznie po ujawnieniu, że informacje podane we wniosku o udzielenie Pożyczki lub dokumenty, na podstawie których podjęto decyzję o udzieleniu Pożyczki, są nieprawdziwe. W powyższym przypadku Pożyczkodawca wysyła do Pożyczkobiorcy, poręczycieli oraz osób, które udzieliły zabezpieczeń

rzeczowych zawiadomienie o rozwiązaniu Umowy Pożyczki i obowiązku całkowitej spłaty wierzytelności z tytułu udzielonej Pożyczki oraz odsetek w terminie do 7 dni od dnia następnego po dacie skutecznego doręczenia zawiadomienia o rozwiązaniu Umowy Pożyczki Pożyczkobiorcy. Brak spłaty w tym terminie powoduje, że całe zadłużenie z tytułu udzielonej Pożyczki wraz z odsetkami należnymi za okres korzystania z Pożyczki i opłatami staje się wymagalne.

9. W przypadku naruszenia jakichkolwiek postanowień Umowy lub Regulaminu, Pożyczkodawca jest uprawniony do obniżenia kwoty przyznanej Pożyczki oraz do wstrzymania uruchomienia Pożyczki lub jej transzy.
10. W przypadku wystąpienia opóźnień w spłacie Pożyczki Pożyczkodawca jest uprawniony do podjęcia działań wyjaśniających przyczyny powstania zaległości w spłacie. Obejmują one w szczególności: kontakt telefoniczny, wysyłkę smsów i maili przypominających o terminie i kwocie najbliższej wpłaty lub wizytę u Pożyczkobiorcy.
11. W przypadku braku efektów powyższych działań, powodujących dalsze utrzymywanie się zaległości, Pożyczkodawca jest upoważniony do skierowania do Pożyczkobiorcy dowolnej liczby wezwań do zapłaty. O opóźnieniach w regulowaniu Pożyczki Pożyczkodawca zawiadomi również innych zobowiązanych do zapłaty niniejszej zaległości.
12. Pożyczkobiorca jest obciążany kosztami związanymi z nieterminową obsługą Pożyczki, w tym z tytułu podjęcia przez Pożyczkodawcę wszelkich czynności windykacyjnych. Pożyczkodawca jest również uprawniony do obciążenia Pożyczkobiorcy kosztami związanymi z dochodzeniem roszczenia, w tym wszelkich kosztów sądowych, egzekucyjnych oraz kosztów, o których stanowi ust. 10 niniejszego paragrafu.
13. W przypadku wypowiedzenia przez Pożyczkodawcę Umowy Pożyczki, Pożyczkobiorca jest zobowiązany do spłaty pełnego zobowiązania wynikającego z tytułu udzielonej mu Pożyczki.
14. Poza obowiązkiem zapłaty zobowiązań z tytułu Umowy Pożyczki, o którym stanowi ust. 12, Pożyczkobiorca jest zobowiązany do zapłaty innych należności wynikających z dochodzenia przez Pożyczkodawcę roszczeń wynikających z tytułu zawartej Umowy Pożyczki, o których stanowi ust. 11.
15. W przypadku braku terminowej spłaty kwot określonych w ust. 12, Pożyczkodawca jest uprawniony do podjęcia działań windykacyjnych, w tym na etapie sądowym oraz egzekucyjnym. Zasady określone w ust. 11 stosuje się odpowiednio.
16. Zakres działań, o których stanowi ust. 15, obejmuje w szczególności kierowanie wezwań do zapłaty, prowadzenia negocjacji warunków spłaty zadłużenia, podejmowanie działań związanych z realizacją zabezpieczeń spłaty Pożyczki, podejmowanie niezbędnych działań sądowych i egzekucyjnych.
17. W celu dochodzenia swoich roszczeń Pożyczkodawca jest uprawniony do korzystania z wyspecjalizowanych firm windykacyjnych, które będą podejmować działania windykacyjne zgodnie z przyjętymi na rynku standardami oraz zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Zasady określone w ust. 11 stosuje się odpowiednio.

X. Monitoring realizacji zobowiązań umownych

Nadzór nad sposobem realizacji przedsięwzięcia

1. Pożyczkobiorcy mogą być poddani nadzorowi w zakresie sposobu realizacji przedsięwzięcia i wykorzystania Pożyczki, według zapisów zawartych w Regulaminie i Umowie Pożyczki.
2. Nadzór może odbywać się przez kontrolę dokumentów oraz ewidencji księgowych i bankowych związanych z pożyczką, wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem Pożyczki i potwierdzających wydatki z Pożyczki oraz inne dokumenty związane z prowadzeniem działalności przez Pożyczkobiorcę, dokonywany przez osoby upoważnione przez TISE.

XI. Reklamacje

1. Wnioskodawca/Pożyczkobiorca jest uprawniony do złożenia skargi na czynności przedstawicieli Pożyczkodawcy związane z zawarciem i wykonywaniem Umowy.
2. Skargę należy przesłać pocztą elektroniczną pod adres: skargi@tise.pl.
3. Skarga jest badana i rozstrzygana przez osoby uprawnione przez Pożyczkodawcę w terminie 30 dni roboczych, licząc od dnia jej nadesłania, przy czym w przypadku, gdy rozstrzygnięcie skargi w tym terminie nie będzie możliwe, Wnioskodawca/Pożyczkobiorca zostanie powiadomiony o nowym terminie rozstrzygnięcia.
4. Korespondencja, jak i rozstrzygnięcie w przedmiocie skargi, przesyłane jest Pożyczkobiorcy pocztą elektroniczną.

XII. Inne postanowienia

1. Pożyczkobiorca jest zobowiązany do stosowania zarówno postanowień Umowy Pożyczki, jak i treści Regulaminu. W razie wystąpienia jakichkolwiek sprzeczności między Regulaminem a Umową, wiążące dla Stron pozostają postanowienia Umowy.
2. Pożyczkodawca jest uprawniony do dokonywania zmian Regulaminu także w trakcie trwania Umowy Pożyczki. Aktualny Regulamin jest zawsze na stronie: www.tise.pl. Zmiana Regulaminu wymaga uchwały Zarządu TISE S.A.
3. Informacja o zmianie treści Regulaminu za każdym razem zostanie wskazana przez Pożyczkodawcę w zakładce aktualności, dostępnych dla Pożyczkobiorcy w każdym czasie na stronie www.tise.pl
4. Dla stosunków prawnych powstałych pomiędzy Pożyczkobiorcą a Pożyczkodawcą właściwe jest prawo polskie.
5. Wszelkie powstałe spory wynikłe ze stosowania Regulaminu lub Umowy będą poddane rozstrzygnięciu przez sąd właściwy miejscowo dla siedziby Pożyczkodawcy.

XIII. Czasowe zmiany Regulaminu pożyczek preferencyjnych POWER wprowadzone w związku z epidemią wirusa COVID-19.

1. W związku z sytuacją nadzwyczajną, związaną z epidemią wirusa COVID-19, w celu zminimalizowania negatywnych skutków społeczno-ekonomicznych w obszarze sektora ekonomii społecznej, do Regulaminu pożyczkowego zostają wprowadzone zmiany o charakterze tymczasowym, mające na celu finansowe wsparcie dla Pożyczkobiorców.
2. Modyfikacje parametrów dostępnych pożyczek polegają na:
  - 1) wydłużeniu okresu spłaty pożyczki o maksymalnie 12 miesięcy, tj.:
    - do 6 lat dla pożyczki na start,
    - do 8 lat dla pożyczki na rozwój;
  - 2) wydłużeniu karencji w spłacie kapitału o dodatkowe 12 miesięcy dla nowo udzielanych pożyczek oraz pożyczek już udzielonych, w których nie rozpoczęła się jeszcze spłata kapitału zgodnie z harmonogramem spłaty;
  - 3) wprowadzeniu tzw. wakacji kredytowych, tj. możliwości zawieszenia spłaty rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych, w zależności od indywidualnych

uzgodnień z Pożyczkobiorcami, na okres do 12 miesięcy, przy czym termin spłaty zostaje przedłużony o czas wakacji kredytowych;

- 4) obniżeniu oprocentowania pożyczek o wartości:
- a) do 100 tys. zł do poziomu:
    - ½ stopy redyskonta weksli NBP,
    - ¼ stopy redyskonta weksli NBP w przypadku gdy celem/jednym z celów realizowanego przedsięwzięcia jest tworzenie nowego/nowych miejsc pracy,
  - b) powyżej 100 tys. zł do poziomu:
    - ½ procentowania rynkowego,
    - ½ oprocentowania obniżonego w związku z utworzeniem miejsca/ miejsc pracy, co następuje zgodnie z poniższym wzorem:

$$\text{Maksymalne oprocentowanie pożyczki} = [R - 100\ 000/P * MP * (R - SRW)] * 1/2$$

gdzie:

R – rynkowe oprocentowanie pożyczki

P – wartość pożyczki

MP – liczba miejsc pracy

SRW – stopa redyskonta weksli NBP

- 5) obniżeniu obowiązującego oprocentowania dla uprzednio zawartych umów z Pożyczkobiorcami do 0% w przypadku, gdy Pożyczkobiorca uzasadni swoją trudną sytuację finansową;
- 6) wydłużeniu obowiązującego okresu na utworzenie miejsca/miejsc pracy i jego potwierdzenia w ramach deklaracji w umowie pożyczki o maksymalnie dodatkowe 12 miesięcy z zastrzeżeniem, że okres, na jaki została zawarta umowa pożyczkowa powinien być dłuższy od okresu wymagalnego potwierdzenia utworzenia miejsca/miejsc pracy oraz utrzymania miejsca/miejsc pracy tak, aby możliwe było potwierdzenie zasadności obniżonego oprocentowania przed zakończeniem obowiązywania umowy pożyczkowej.
3. Obniżenie oprocentowania zgodnie z zapisami ust. 2 pkt 4 i 5 może nastąpić na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Po upływie uzgodnionego pomiędzy TISE S.A. a Pożyczkobiorcą okresu obowiązywania obniżonego oprocentowania, ustala się oprocentowanie zgodnie z zapisami Regulaminu pożyczkowego.
4. W przypadku stwierdzenia, że miejsce/miejsca pracy nie zostały utworzone, bądź nie zostały utrzymane przez okres co najmniej 6 miesięcy obowiązują dotychczasowe zasady, tj. obniżka oprocentowania z tego tytułu ulega cofnięciu, a Pożyczkobiorca zobowiązany będzie do zwrotu łącznej kwoty, o którą obniżone zostały raty spłat odsetek – za cały okres obowiązywania obniżonego oprocentowania.
5. Każdorazowo w odniesieniu do stopy redyskonta weksli NBP obowiązuje stopa z dnia zawarcia umowy pożyczki.
6. Zmiany wskazane w ust. 2 dotyczą zarówno nowych, jak i uprzednio podpisanych umów z Pożyczkobiorcami, z zastrzeżeniem szczegółowych zapisów w pkt 2 i 5.

7. Zmiany warunków zawartych umów inwestycyjnych mogą nastąpić wyłącznie na wniosek Pożyczkobiorcy i mogą zostać zastosowane pod warunkiem, że według oceny TISE S.A. Pożyczkobiorca wiarygodnie uzasadnił, że sytuacja związana z COVID-19 spowodowała problemy płynnościowe w czasie spłaty pożyczki lub generuje ryzyko takich problemów w przyszłości.
8. Pożyczkobiorca ma możliwość ponownego wnioskowania o modyfikację obowiązujących parametrów na zasadach określonych w ramach niniejszych, czasowych zmian Regulaminu, jednocześnie zastrzega się, że łącznie wprowadzane zmiany nie mogą przekroczyć maksymalnych limitów z danej kategorii wsparcia, określonych w ust. 2.
9. Rozwiązania wymienione w ust. 2 nie znajdują zastosowania dla Pożyczkobiorców, którzy znajdowali się w ciężkiej sytuacji finansowej⁴ przed wystąpieniem sytuacji epidemicznej (COVID-19) w kraju i w związku z tym nie dotrzymywali terminów spłaty pożyczki zgodnie z harmonogramem spłat pożyczek oraz dla pożyczkobiorców, którzy zgodnie z zasadami obowiązującymi Pośrednika powinni podlegać windykacji, a ich umowa pożyczki powinna zostać postawiona w stan natychmiastowej wymagalności.
10. Warunki udzielania wsparcia oraz obsługi zadłużenia określone w niniejszym rozdziale Przewodnika zostają wprowadzone na czas określony, do 3 miesięcy od dnia ogłoszenia zakończenia stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Oznacza to okres, w którym TISE S.A. może zawierać nowe umowy oraz aneksować już zawarte na zasadach określonych w niniejszym dokumencie. Po tym terminie obowiązywać będą zasady określone w Regulaminie pożyczkowym.

Załączniki:

Załącznik nr 1: Katalog korzyści społecznych

---

⁴ Dotyczy pożyczkobiorców, którzy przed sytuacją epidemiczną, związaną z COVID-19 posiadali przeterminowania w spłacie pożyczki powyżej 3 miesięcy

Katalog korzyści społecznych

1. Podjęcie lub rozszerzenie działalności z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;
2. Podjęcie działań w partnerstwie z innymi podmiotami dla realizacji wspólnych celów społecznych;
3. Zaangażowanie lokalnych dostawców/podwykonawców w łańcuchu dostaw;
4. Zatrudnienie dodatkowo przynajmniej jednej osoby, ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
5. Rozwój miejsca pracy, w tym rozwój miejsca pracy osoby zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
6. Podwyższenie wynagrodzeń pracowników należących do grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia finansowanego z pożyczki, bądź wprowadzenie elastycznych form zatrudnienia;
7. Zwiększenie intensywności/zakresu działań reintegracyjnych na rzecz członków/pracowników – wsparcia indywidualnego, bądź wprowadzenie wsparcia dla członków rodziny członków/pracowników;
8. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji członków/pracowników, w tym zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;
9. Podjęcie nowej lub rozwijanie/rozszerzenie świadczonej dotąd usługi społecznej świadczonej w interesie ogólnym oraz usług przedszkolnych i opieki nad dzieckiem do lat trzech;
10. Podjęcie lub rozwijanie działań w ramach kluczowych sfer rozwojowych wskazanych w Działaniu I.4 KPRES takich, jak:
  - solidarności pokoleń;
  - polityki rodzinnej;
  - turystyki społecznej;
  - budownictwa społecznego;
  - lokalnych produktów kulturowych;
  - kierunków rozwoju określonych w strategii rozwoju województwa i w regionalnym programie rozwoju ekonomii społecznej;
11. Podjęcie działań na rzecz społeczności lokalnej takich, jak:
  - edukacyjnej;
  - profilaktycznej;
  - kulturalnej;
  - informacyjnej;
  - integracyjnej;
  - promowania działalności społecznej;
  - innej, wpływającej na poprawę stanu życia lub perspektyw członków społeczności lokalnej, w tym promowanie przedsiębiorczości społecznej;
12. Podjęcie nowych lub rozwijanie realizowanych dotąd działań na rzecz rozwoju lokalnego związanych z animacją lokalną, dziedzictwem kulturowym jednostki samorządu terytorialnego, w tym obejmujące zadania w co najmniej jednym z poniższych zakresów:
  - rewitalizacji, o której mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015, poz 1717);

- kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, o których mowa w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 406, z późn. zm.), ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.), ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 642, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (tj. Dz. U. z 2012 r. poz. 987);
- kultury fizycznej i turystyki, o których mowa w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 715, z 2015 r. poz. 1321), z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 156), z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 196, z późn. zm.), oraz w zakresie krajoznawstwa w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ochrony środowiska i przyrody, gospodarki wodnej, o których mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1399 z późn. zm.), ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 469, z późn. zm.), ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21, z późn. zm.), ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2015 poz. 478);
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej, o których mowa w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515, 1890).